

Dkt. Kevin E. Frederick, Wawaldensian, Hotuba ya 8, Kujiunga na Harakati ya Mageuzi, Ushuhuda Unaoendelea © 2024 Kevin Frederick na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Kevin Frederick katika mafundisho yake kuhusu historia ya Wawaldensia. Huu ni kipindi cha 8, Kujiunga na Harakati ya Mageuzi, Ushuhuda Unaoendelea.

Mahubiri yetu ya leo yana kichwa, Ushahidi Unaoendelea, na yanaangazia mada ya Wawaldensia walipoungana na utamaduni wa Mageuzi kutoka Geneva, Uswizi.

Lakini kama msingi wa somo hili, hebu tugeukie kwanza Injili, au Maandiko Matakatifu, na hasa barua ya Paulo kwa watu wa Thesalonike, na barua ya pili, kuanzia sura ya kwanza na mstari wa kwanza. Paulo, Silvano, na Timotheo, kwa Kanisa la Wathesalonike, katika Mungu Baba yetu na Bwana Yesu Kristo, neema na iwe kwenu na amani kutoka kwa Mungu Baba yetu na Bwana Yesu Kristo. Tunapaswa kumshukuru Mungu sikuzote kwa ajili yenu, ndugu na dada, kama ilivyo haki, kwa sababu imani yenu inakua kwa wingi, na upendo wa kila mmoja wenu kwa mwenzake unaongezeka.

Kwa hiyo, sisi wenyewe tunajivunia ninyi miongoni mwa makanisa ya Mungu kwa ajili ya ustahimilivu wenu na imani yenu katika mateso yenu yote na mateso mnayostahimili. Huu ni ushahidi wa hukumu ya haki ya Mungu, na imekusudiwa kuwastahilisha ufalme wa Mungu ambao kwa ajili yake mnateseka. Kwa maana ni haki ya Mungu kuwalipa mateso wale wanaowatesa ninyi na kuwapa nafuu wale wanaoteseka kama sisi, wakati Bwana Yesu atakapofunuliwa kutoka mbinguni pamoja na malaika wake wenye nguvu katika moto unaowaka, akiwalipiza kisasi wale wasiomjua Mungu na wale wasiotii Injili ya Bwana wetu Yesu.

Hawa watapata adhabu ya uharibifu wa milele, wakiwa wametengwa na uwepo wa Bwana na utukufu wa nguvu zake, atakapokuja kutukuzwa na watakatifu wake, ili wastaajibishwe siku hiyo miongoni mwa wote walioamini kwa sababu ushuhuda wetu kwenu uliaminiwa. Kwa kusudi hili, tunawaomba ninyi kila wakati, tukimwomba Mungu wetu awafanye mstahili wito wake, atimize kwa nguvu zake kila azimio jema na kazi ya imani ili jina la Bwana wetu Yesu litukuzwe ndani yenu, nanyi ndani yake, kwa neema ya Mungu na Bwana Yesu Kristo. Hili ndilo neno la Bwana.

Shukrani kwa Mungu. William Faulkner ni mwandishi kamili wa Kusini wa karne ya 20. Katika hadithi zake, anakumbuka kwa undani huzuni ya Kusini kabla ya bellum na

athari zake kwenye utambulisho wa Kusini anapochunguza vizazi vingi vya watu weupe, weusi, na Wenyeji wa Amerika.

Katika riwaya yake *Requiem for a Nun*, iliyochapishwa kuelekea mwisho wa kazi yake mnamo 1951, Faulkner anaandika kwa usahihi na ufasaha kwamba yaliyopita hayafi kamwe; hata hayajapita. Maneno hayo yanaonekana kuwa kweli leo kama vile yalivyokuwa wakati Faulkner alipoyaandika miaka 65 iliyopita, hasa siku hii tunaposherehekea Jumapili ya Matengenezo. Katika kuandikia jumuiya ya Wakristo wa Thesalonike, Mtume Paulo anawaelezea kama jumuiya iliyoaminika na inayodumu, hata kama waliendelea kukabiliwa na tishio kubwa la mateso.

Paulo alikuwa akiwaandikia ili kuwasaidia kuelewa jinsi ya kutafsiri mateso yao kama watu wa imani. Lakini Paulo pia alikuwa akijaribu kuwasilisha picha kubwa zaidi ya jinsi Mungu asingewapa faraja katika mateso yao, na Paulo aliwaambia pia Mungu angetekeleza adhabu dhidi ya wale waliokuwa wakisababisha jumuiya ya imani kuteseka hivyo. Mateso pia ni mada kuu inayofanya kazi katika historia ya miaka 850 ya Wawaldo.

Katika kujifunza kutokana na historia yetu kama Wapresbiteri wa Wawaldensia, tunaunda utambulisho wetu katika wakati wetu wa sasa na kuelewa wito wetu kama viongozi watumishi katika siku na wakati wetu. Katika Jumapili hii ya Matengenezo, kuna mambo muhimu ya kihistoria na kitheolojia ambayo tunapaswa kuchunguza kama Wawaldensia na Wapresbiteria, kwani tumeoana pamoja katika utamaduni wa Matengenezo wa Ukristo na kusanyiko hili. Wanahistoria wawili mashuhuri ambao wameandika sana kuhusu historia ya Wawaldensia ni Ewan Cameron na Gabriel Odisio .

Wametambua mwanzo wa Matengenezo ya Kanisa ya karne ya 16 na uamuzi wa wachungaji wa Wawaldo, viongozi waliowaita Barba au Wajomba, kujiunga na Matengenezo ya Kanisa mwaka wa 1532 kama ishara ya mwisho wa harakati za Wawaldo. Hoja zao zinatokana na uamuzi uliofanywa katika mkutano huo wa sinodi wa Wawaldo Barba mwaka wa 1532 wa kuachana na desturi na mashirika mengi kama jumuiya ya kidini ili kujiunga na harakati za Matengenezo. Sifa walizotupilia mbali kutoka zamani zao za zamani wakati huo zilijumuisha zifuatazo:

Mazoezi yao ya kuhubiri kwa njia ya mzunguko yalifanywa na Wabarba, ambao walisafiri wawili wawili, wakitafsiri, wakitafsiri, na kuhubiri injili katika lugha ya watu. Mazoezi ya Wabarba ya kuapa kiapo cha umaskini na useja. Kuzingatia kwao tafsiri halisi ya maandiko.

Mikusanyiko yao ya siri katika nyumba za waumini. Misimamo yao ya kitheolojia kuhusu mambo mbalimbali, kama vile kula kiapo, adhabu ya kifo, na imani yao katika sakramenti saba za Kikatoliki. Utendaji wao wa kila mfuasi wa Wawaldo kukiri dhambi zao kila mwaka kwa Wabarba badala ya kuhani Mkatoliki.

Kila moja ya sifa hizi za kabla ya Matengenezo iliwaelezea Wawaldensia kama jumuiya ya Wakristo iliyozingatia zaidi utendaji wa huduma kuliko kuzingatia mfumo wa mafundisho ulioendelezwa vizuri. Lakini kwa kujipatanisha na Kanisa la Uswisi la Matengenezo katika karne ya 16, sifa zote isipokuwa moja kati ya hizi zilitupiliwa mbali na wengi wa Wabarba wa Wawaldensia huko Chanforan mnamo 1532 na kubadilishwa na kufuata mfumo wa kimfumo wa mafundisho ya Matengenezo pamoja na muundo wa shirika la Matengenezo wa kile kilichomaanisha kuwa kanisa. Sifa moja iliyoendelea baada ya kujiunga na Matengenezo ilikuwa tafsiri, tafsiri, na kutangaza injili katika lugha ya watu.

Kwa upande mwingine, Kanisa jipya la Waldensia Waliorekebisha lilijengwa juu ya dhana zifuatazo. Jamii zinazoabudu hukusanyika pamoja katika majengo ya kanisa yasiyobadilika. Kuwapa wachungaji walioanzishwa katika jamii fulani badala ya uchungaji wa muda.

Kuchagua wazee watawala kutoka kila kutaniko waliofanya maamuzi kuhusu kanisa la mtaa na huduma yake. Kuacha kuzingatia pekee tafsiri halisi ya Maandiko Matakatifu na kutumia njia ya kutafsiri vifungu vya Agano la Kale na Jipya kupitia lenzi ya ushuhuda wa Mungu kupitia Yesu Kristo na kupitia aina zingine ngumu zaidi za ukosoaji wa kifasihi na kihistoria ambazo zilianza kuendelezwa wakati wa Matengenezo. Ingawa wengi wa Waaldensia Barbas walipiga kura ya kujiunga na Matengenezo ya Kanisa mwaka wa 1532, kulikuwa na wachache, wengi wao wakiwa wazee Barbas ambao walipinga kura ya kujiunga na Waswisi wa Matengenezo.

Katika miaka iliyofuata Chanforan , wakati Wabarba walipoanza kushiriki habari za uamuzi wao na wafuasi wao, walikabiliwa na upinzani mkali kwa mabadiliko haya makubwa ndani ya jamii zao. Utambulisho wa watu wa Waldensia ulikuwa umefafanuliwa kwa undani na uongozi wa wasafiri wa viongozi wao wa useja kwa miaka 350, na hawakuwa wazi kwa mabadiliko makubwa ambayo Wabarba walikuwa wameyachukua. Iliwachukua watu wa Waldensia miongo kadhaa kwa wanachama wengi kukumbatia theolojia ya Mageuzi na elimu ya kanisa.

Haikuwa hadi mwaka 1555 ndipo jengo la kwanza la kanisa la Wawaldensia lilijengwa katika kijiji cha Pralegigu , na haikuwa hadi miaka ya 1560 ambapo masomo ya katekesi ya Mageuzi yalianzishwa ili kuelimisha uanachama wa makanisa. Ni wazi kwamba kulikuwa na mabadiliko makubwa katika utendaji na imani ambayo yangebadilisha milele asili ya Wawaldensia kutoka mbadala wa kipekee wa Kanisa Katoliki la Roma hadi ile inayoakisi mafundisho na desturi za Kanisa la Mageuzi. Kutoka kwa mtazamo wa kitheolojia na kikanisa, sifa hizo zilizofanya asili ya Wawaldensia kuwa ya kipekee kabla ya Mageuzi zilikoma kuwepo.

Katika suala hilo, ningekubaliana na Cameron na Ardicio kwamba mchango wa kipekee ambao Wawaldensia wa kabla ya Matengenezo walitoa kwa Ukristo ulikuwa

umefikia kikomo. Hata hivyo, hiyo haimaanishi kwamba ushuhuda wa kipekee wa Wawaldensia ulifikia kikomo mwaka wa 1532. Ninaamini kwamba mateso waliyokabiliana nayo yaliendelea kuwafafanua Wawaldensia kwa njia tofauti na makundi mengine ya kanisa la Matengenezo.

Imani kwamba ushuhuda wa Wawaldensia ulikoma kuwepo baada ya kujiunga na Matengenezo ya Kanisa Katoliki inashindwa kuzingatia jukumu la mateso yanayoendelea ya Wawaldensia na Kanisa Katoliki la Roma wakati wa Matengenezo ya Kupinga, ambayo yalianza mapema kama miaka ya 1540 huko Marendal, Ufaransa, na kuendelea huko Calabria, Italia hadi mwanzoni mwa karne ya 18. Kote Ulaya, athari ya Matengenezo ya Kupinga Matengenezo ya Kanisa Katoliki mara nyingi ilijikita katika jamii za Wawaldensia zaidi ya kundi lingine lolote la Kiprotestanti. Katika Matengenezo ya Kupinga Matengenezo, Wawaldensia walioko katika Milima ya Cottian walibaki kuwa ushuhuda wa Wawaldensia waliopangwa na wenye ujasiri zaidi walipokabiliwa na wimbi baada ya wimbi la mateso.

Kama chanzo cha nguvu na uvumilivu, wangeangalia nyuma na kuwaita mashahidi waaminifu wa mababu zao zamani, wakiamini katika haki na uaminifu wa wito wao kama mabaki waaminifu wa Mungu mbele ya uovu. Licha ya mashambulizi ya mara kwa mara na yaliyopangwa vizuri na Kanisa la Kirumi kwa ushirikiano na wanajeshi wa Ufaransa na Savoyard ili kuwaangamiza katika nchi zao za milimani katika karne ya 17, hawakuwahi kuangamizwa kabisa. Mambo kadhaa yalisababisha kuokoka kwao, ikiwa ni pamoja na umbali wa nchi za Wawaldensia, pamoja na faida yao ya kujilinda kijiografia katika miinuko ya juu ya Alps, mbinu zao za vita vya msituni vilivyokuzwa nyumbani, na imani yao katika uwepo wa Mungu pamoja nao ili kuwaongoza hadi wakati ujao.

Vipengele hivi viliungana vilifanya iwe vigumu hata kwa majeshi yenye nguvu zaidi barani Ulaya kuwaangamiza kabisa. Amri zilizorudiwa zilizoziua harakati zao ziliimarisha kutengwa kwao kama watu kwa mamia ya miaka na kupunguza uwezo wa Wawaldensia wote isipokuwa wachache kupata elimu ya juu. Hii ilikuja kujulikana kama Ghettoization ya Wawaldensia na haikubadilika hadi katikati ya karne ya 19.

Mateso na kutengwa kwa karne nyingi kuliwasukuma katika maonyesho ya siri ya imani yao, na kuwalazimisha kujificha na kuabudu kwa siri kwa kuogopa kugunduliwa na kuteswa. Tishio hili la mara kwa mara liliwafanya wawe na mashaka sana na watu wa nje, na kwa karne nyingi, walizidi kuzingatia mambo ya ndani. Hata hivyo, kwa njia chanya, kutengwa huku kulikuwa na athari ya kuunda jumuiya ya waumini iliyoungana sana, iliyoungana, na inayojitegemea ambao walishikilia imani yao na desturi zao kwa uthabiti mkali.

Hakuna ushahidi unaoonekana wazi kwamba akina Barba waliendelea na huduma yao kwa kuwa wachungaji baada ya kujiunga na harakati za mageuzi mwaka wa 1532. Hakuna hati zilizopatikana kubaini kama akina Barba walipewa mgawo mpya wa

kutumikia makutaniko yaliyoainishwa kijiografia. Kinachoonekana zaidi ni athari ya juhudi kubwa ya kuwabadilisha Wawaldensia na kanisa lililorekebishwa nchini Uswisi katika miaka ya 1540, ambalo lilianza kutuma idadi kubwa ya wachungaji wasio Wawaldensia waliofunzwa katika seminari huko Geneva kuwaongoza watu wa Wawaldensia.

Warekebishaji wa mapema waliwaona Wawaldensia kama kanisa la kweli lililodumisha usafi wake wa kitume katika mizizi ya harakati za mageuzi. Kulingana na Gabriel Odissio , katika kipindi cha miaka 30, makanisa yaliyorekebishwa ya Geneva yalituma wachungaji 60 kwa idadi ndogo ya makanisa ya Wawaldensia katika Milima ya Alps ya Cottian, huku wakati huo huo katika kipindi hicho hicho, wakituma jumla ya wachungaji 80 kwa makutaniko ya Kiprotestanti katika taifa zima la Ufaransa. Mkusanyiko huu wa juhudi unaonyesha umuhimu wa Wawaldensia machoni pa viongozi wa harakati za mageuzi.

Katika vizazi vilivyofuata, idadi inayoongezeka ya wanaume wa Waldensia walienda kufunzwa huko Geneva kuhudumu katika makanisa yao wenyewe, lakini licha ya mabadiliko haya katika uongozi, jambo moja lilibaki thabiti. Uongozi imara wa kichungaji dhidi ya wimbi baada ya wimbi la mateso ya jumuiya ya imani ya Waldensia ndio nguvu kuu iliyoweka mshikamano na uimara wa harakati hiyo pamoja. Chanzo hiki cha mwendelezo kinarudi nyuma hadi Waldensia wa kabla ya matengenezo na kinaendelea hadi enzi ya kisasa.

Mfano maarufu zaidi ni mchungaji wa Wawaldensia Henri Arnault. Wakati wa siku zake zenye giza zaidi mwishoni mwa karne ya 17, Arnault aliwapanga wanaume wa Wawaldensia wakati wa uhamisho wao huko Geneva mnamo 1686, na kuwa kikosi kidogo cha mapigano chenye ufanisi mkali. Arnault aliongoza jeshi lake dogo la wanaume 900 waliohamishwa katika kampeni kutoka Geneva, Uswisi mnamo 1689 ili kurejesha nchi zao katika kile kinachojulikana kama kurudi kwa utukufu, matokeo yake Wawaldensia wangeshinda majeshi ya pamoja ya wanajeshi 20,000 kutoka Ufaransa na Savoy.

Licha ya mafanikio yao, miaka 10 baadaye, Mfalme wa Ufaransa aliwalazimisha Wawaldensia 3,000 kutoka Bonde la Chisone kwenda uhamishoni nchini Ujerumani ya Kiprotestanti. Arnault aliwaongoza watu hawa uhamishoni tena na kuwasaidia wengi wao kuishi katika jamii 10 jirani katika eneo la Darmstadt-Hesse nchini Ujerumani. Uongozi wa Arnault ulikuwa muhimu kwa mafanikio ya uhamiaji huu na mwendelezo wa imani ya Wawaldensia.

Wahudumu kama Arnault mara nyingi walikuwa gundi iliyowaunganisha watu wa Wawaldensia pamoja wakati wa mateso makubwa. Mtu hawezi kuzidisha umuhimu wa mwendelezo wa muundo wa shirika la Wawaldensia katika kuhakikisha utambulisho wao na uhai wao. Mikutano ya kila mwaka ya Sinodi ya Wawaldensia, ambapo wachungaji wa kila jumuiya ya imani ya Wawaldensia walikusanyika kujadili

shughuli za kanisa, ilikuwa jambo muhimu lililowasaidia kudumisha utambulisho wao na uhusiano wao na mababu zao wa kabla ya Matengenezo.

Uongozi wa kimuundo wa kanisa la Waldensia ulikuwa tayari upo katika karne ya 13, kuanzia na Baraza la Bergamo mnamo 1218, na uliimarishwa kila mwaka katika mikutano ya Sinodi. Uundaji wake ulitumika kama chanzo kizuri cha mwendelezo unaunganisha ushuhuda wa Waldensia Waliorekebisha na mizizi yake ya kabla ya Matengenezo. Ilikuwa wakati wa Matengenezo ya Kukabiliana ya mwishoni mwa karne ya 16 hadi 17 ambapo viongozi wao walianza kupata faraja kwa kuinua mara kwa mara ulinganifu wa maandiko unaohusiana na mateso na uhamisho wa watu wa Kiebrania wa Agano la Kale na kanisa la kwanza katika Agano Jipya linalojiita Israeli wa Alps.

Kupata nguvu ya kiroho kwa kudai uhusiano na jumuiya za imani zilizoteswa za nyakati za kale kuliwapa Waldensia walioteswa wa karne ya 17 utambulisho ambao ulijipatanisha sio tu na Israeli ya kale na kanisa la kwanza bali pia na Mungu yuleyule ambaye kwa upendo aliwainua watu wake walioteswa akiwaongoza mbele kwa maelfu ya miaka. Waldensia walikua na nguvu kubwa ya kiroho na kiadili katika uhakikisho kwamba wao, kama watu wa agano la Mungu, wangeshinda dhuluma zilizofanywa dhidi yao na kutimiza mashahidi wao waaminifu kwa njia ambazo hazingeweza kutarajiwa. Imani hii ya msingi nyuma ya utambulisho wa kuwa watu waaminifu wa Mungu ilipitishwa kutoka kizazi hadi kizazi tangu kuibuka kwa mateso katika nusu ya mwisho ya karne ya 13 hadi wakati wa Matengenezo ya Kanisa hadi mwanzo wa enzi ya kisasa.

Utambulisho wa Wawaldensia kama watu wa imani haukukoma walipojiunga na harakati za mageuzi bali uliendelea kubadilika na kubadilika ili kukabiliana na mateso na changamoto walizokabiliana nazo katika kila kizazi hadi sasa. Yaliyopita hayafi kamwe. Hata hayajapita.

Uimara huu wa roho na imani thabiti katika Yesu Kristo umepitishwa kwa Waaldensia katika kusanyiko hili asubuhi ya leo. Nguvu ya azimio la Waaldensia, uvumilivu, uvumilivu, na kujitolea kwa nguvu kwa jamii ndizo nguvu zilizoambatana na kuongoza familia kumi za kwanza za Waaldensia walioshuka kutoka kwenye treni ya North Carolina ya Aldi mnamo Mei 29, 1893, wakiwa na hati ya ardhi kwa ekari 10,000 na mlima wa deni la kulipa. Hizi ndizo nguvu zilizowaongoza walowezi hao wa mapema kwa kipindi cha miaka 40 kuunda mji wenye viwanda vinavyostawi na chanzo cha utulivu wa kifedha kwa maelfu ya raia wa kikanda kupitia Mdororo Mkuu wa Kiuchumi.

Hizi ndizo nguvu zinazoweza kuonekana leo katika kutaniko linalotambulika kwa kujitolea kwake kumtumikia Kristo na watu wa Kristo, si tu ndani ya milango ya kutaniko letu bali pia nje ya milango yetu kwa watu wa Mungu walio karibu na mbali. Tunawezaje kudumisha uadilifu wa urithi wetu wa imani? Hiyo ndiyo changamoto

tunayokabiliana nayo leo. Hatuna uwezekano mkubwa wa kuteswa kwa sababu ya imani zetu, lakini hitaji la kuongozwa na urithi wetu mzuri tunapohudumu kwa ujasiri kama shahidi mwaminifu wa Kristo linabaki kuwa wito wetu wa kila mara kwa yaliyopita haufi kamwe.

Hata haijapita. Kwa jina la Baba na Mwana wa Roho Mtakatifu. Amina.

Huyu ni Dkt. Kevin Frederick katika mafundisho yake kuhusu historia ya Wawaldensia. Hiki ni kipindi nambari nane, Kujiunga na Harakati ya Mageuzi, ushuhuda unaoendelea.